

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Pazarlók

vagyunk még mindég. A nagy, a rettenetes világháború — melynek éppen most van két esztendő évfordulója — sem tudott az egész vonalon takarékosági szellemet öltetni belénk.

A „jusszon és maradjon is” elv, a jó beosztás igen kevesek erénye, holott első sorban ezek a takarékoság alapjai.

A „ma dobi, holnap kopi” redszertelenség dominálja társadalmi, sőt még az annyira körültekintéssel, nagy apparátussal és szigorú ellenőrzéssel vezetett közéleti intézmények gazdálkodását is — akaratlanul.

A nemzetgazdasági szempontok pedig — ugyyszólva — teljesen figyelmen kívül maradnak, különösen a nép körében, ahol — sajnos — halvány sejtéssel sem bírnak e fontos és igen lényeges dologról...

De hát a nép egyszerű eszével nem is lehet képes új rendszerek kidolgozására, különösen akkor, ha az utmutató példaadás hiányzik.

E téren az államot illeti a kezdeményezés joga és kötelessége is...

Előreláthatólag a papirosbiány a háború befejezése után még érezhetőbb lesz. A különböző dohányos-dobozok, szivar- és cigarettaskatulyák, csomagoló papirosok — egyszeri használat után — személtre, vagy legjobb esetben tüzgyújtásra kerülnek.

Miért!?

Hiszen azok vadonat-ujak és többször is használhatók lennének, ha valaki összegyűjtené; ez esetben pl. — körrendelet

alapján — a kis- és nagy-dohányárosok...

E téren évenként az országban legkevesebb 100,000 korona nemzeti vagyont lehetne megmenteni.

A másik 100,000 korona a gyufaskatulyák összegyűjtéséből kerülne ki s így tovább, amíg az egy millió korona — egész könnyűszerrel minden nagyobb dolog nélkül kikerülne...

Most — és háború után még inkább — mindenkinek dolgoznia kell, hogy a vesztett értékeket helyrehozzuk. Adjunk munkát a gyermekeknek is, akik — ha a szivar-, cigaretta- és dohányos-dobozokat, gyufaskatulyákat és nyomtatott felirattal ellátott dohány-csomagoló-papirosokat fele vagy negyedáron beveszik — örömmel fogják összehordani a dohányárosokhoz — beváltani...

Talán akad olyan üresfejű, a dolog mélyére nem látó alak, aki ezt a szerény, de jóakaratu indítványt most még gunyos mosollyal fogadja. Nem baj. Valószínűleg lesz olyan is, aki helyeselni fogja s e bölcsesokrába számítom *Telecsky János* magyar kir. pénzügyminisztert, a magyar nemzet vagyonosodásának e leghivatottabb vezérét, mert — valószínűleg — ez az eljárás is felér egy törvényszéki bíró által saját kezűleg végzett — cipőtalpalással; ami különben országszerte üdvös hatással volt a feleslegesen hengegő, indokolatlanul-pazarló „uti cifra, házi rossz” népségek kelő értékükre való leszállítására...

(—gh)

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1916 mácius 16-án kiadott 393-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora (LXXX. közl.)

Albert József pótt. 16 sz. Udvm. Farkaslaka 1882 hadifogoly.

Ballók István 16 sz. Udvm. Székelyderzs 1891 hadifogoly. — Butunój Demeter 5 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1884 ms.

Dénes Sándor népf. 18 sz. Udvm. Székelymuzsna 1887 hadifogoly.

István Dénes népf. 14 sz. Udvm. Székelyderzs 1881 hadifogoly.

Kelemen Ignác népf. 13 sz. Csikcsicsó 1891 hadifogoly. — Kopacz Antal 16 sz. Csikcsicsó 1889 hadifogoly.

László Domokos népf. 13 sz. Udvm. Hodgya 1878 hadifogoly.

Silló Árpád 16 sz. Csikcsicsó 1894 hadifogoly.

Az 1916 május 5-én kiadott 417 sz. veszteség lajstrom szerint:

Fogarasi Balás tart. zászlós Nagy-küküllővm. Halmágy 1891 ms. —

Meixner Lőrinc tart. zászlós Győr 1890 megs. — Wacha János tart. hadnagy Budapest 1891, meghalt 1915 július 26. (Utóbbi legújabb kimutatás szerint megsebesült).

Az 1916 május 6-án kiadott 418 sz. veszteség lajstrom szerint:

Biró Mihály népf. 1 sz. Pestvm. Kecskemét 1895 ms.

Gergely Károly III. gépfegyveroszt. Csikgyimesbükk 1893 ms. — Gergely Károly népf. 11 sz. Udvm. Rugonfalva 1896, meghalt 1916 február 2-án.

Gyenge Gergely 3 sz. Csikjenőfalva 1883 ms.

Hurubán Mihály 1 sz. Udvm. Andrásfalva 1889 ms.

Kalányos József népf. 11 sz. Csikszentmihály 1897 ms. — Kiss Dénes őrvezető 7 sz. Udvm. Gagy 1895 ms. — Kohut János 5 sz. Beregbükös 1886 megs. — Kovács Sándor népf. 9 sz. Szatmárv. Batizvasvár 1882 ms. — Kovács István népf. 16 sz. Pestvm. Kiskunfélegyháza 1895 ms. (Folytatjuk.)

1914—1916.

Minden az otthonmaradoktól származó tárgy nekünk egy darab hont jelent s azon hont védeni, ahol ily nemesen érző szíveket hagyunk vissza, nekünk dicső feladat!

A Szeretetadomány-osztályhoz ezer számra érkező levelekből idézzük ezen mondatot, mely legmeghatóbban jelmezi azt a hangulatot, amely dicső hadseregünk vitéz hatonait eltölti, amidőn a hazáról érkező szeretet-adományokat megkapják.

A véres harcok még dülnek, a végleges győzelem és az áldásos béke még csak ezután fog bekövetkezni és *Ő Felsége dicső hadurunk születésnapját* vitéz csapataink, hős fiaink fegyverben töltik, távol az otthontól, az ellenség földjén, messzi harcmezőkön.

Ezt a jelentős napot ismét méltóan kell megünnepeelnünk és gondoskodnunk kell arról, hogy az ország minden részét betöltő ünnepi örömben a harctéren küzdő vitéz katonáink is résztvehessenek.

Ismét kérünk, hogy adjon mindenki, akinek az Isten adott, adjon bármily csekély összeget is azoknak a hősöknek, akik emberfeletti nélkülözések és veszélyek közt védik a drága hon földjét, az otthonmaradtak vagyonát és testi épségét; és akik annyira csüngenek az otthonon és olyan megindító szavakat találnak örömről és hálájuk kifejezésére.

Hazafias üdvözléssel:

**A Magyar Szent Korona
Országainak Vöröskereszt Egylete**
Szeretetadomány-osztály.

Kis gyermek sírkövére.

— Az elhalt lelkes székely költő kiadatlan verseiből. —

Mint vihartól tépett hajós
Nézünk fel a borus égre:
Itt sülyedt el kis hajócskánk,
Gyermekünk volt: gyöngye, éke.
Sirva nézünk messze, messze,
A sötét ár egyre tódul...
Ki mindenét elvesztette,
Szíve soha meg nem gyógyul!
Fülel Sz. Lajos.

Visszajött — a másvilágról.

Holt híre volt egy 82-es székelynek.
(2. folytatás és vége.)

Balázs Elek elkeseredetten panasolja, hogy ismét megsebesült. Három golyó is találta — talán a bakancsát...; kettő nem birt áthatolni „a fagyos” lábán, amelyeket gépfegyverből kapott.

Fegyverére támaszkodva indult vissza. Nagy nehezen jutott ki az országotra. Egymagában bandukolt a sötét éjben, míg egy élelmezési szekérre feltették.

A sok gránátrobbanástól feje kábult volt, azt sem tudta hova viszik; nyelvét nem értették. Gyorsan haladtak az ismeretlen helyen és ismét a gránátok tüzebe, az összelőtt Görczbe jutottak.

Halkan szólott a kocsisnak, hogy álljon meg, ne vigye tovább, mert az utat nem ismeri. Az pedig oda se nézett, rá sem hedéretett, hanem gyorsan hajtott.

Balázs hirtelen ledobálta holmiját az összelőtt utra és a kocsiból kiszökött az utszéli árokba. Az életéért sokra képes az ember, különösen ha családja van...

Összeszedte magát és visszafelé indult. Jobbra-balra tekintett. Görcz város romjait nézte s az égig nyúló tüzlángokat, melyek körül kicsinyek és nagyok szívet facsaró állapotban szaladgáltak...

A szétrombolt városból kijött és az Isonzó balpartján igyekezett célhoz jutni. Akármerre menekült, veszélyben volt. Hogy gyorsabban haladhasson, meg-megfutamodott, de nagyon vérzett a sebe és sokáig nem bírta.

Este 7 órától éjjel 2 óráig bolyongott, mikor a kötöző helyre érkezett, hol összerogyott a kimerüléstől. Sebét bekötözték és egy hosszú barakba helyezték el, hogy magát kipihenje.

Másnap virradatkor kocsira tették s lassu tempóba szállították a gyűjtő állomásra, hol 3 napot töltöttek. Majd vasutra kerültek és Grácba vitték.

Szívesen fogadták. Cigaretát, kávé, kenyeret és minden jót kaptak s a különböző kórházakban szétosztották őket. Balázs a 7-es szobába jutott. Jól kezelték, megbecsülték s 13 napot töltött ott, amikor Budapestre hozták.

Örömmel indult a szép magyar földre. A pályaudvartól auton vitték a kórházba, hol 20 napig volt. Ekkor aztán szeretett főorvosa elbocsátotta és visszajött Székelyudvarhelyre.

Itt aztán szuronyosan várták. Elvették fejről a bűlátott siphát, el a jó ruhát és adtak helyébe hitványt s reá 5 napi megfigyelőbe zárták. Ez sehogy sem fér a székely fejébe. Nem gondolja meg a szigorúnak tetsző, de közegészségügyi szempontból nélkülözhetlen intézkedés fon-

tosságát. Ő csak a maga felfogása szerint gondolkozik, de azért a változatlan sorsba ismét beletörődik. Szóval úgy van jól, amint van...

Második napot tölti a megfigyelőben, egy szanitéc elébe áll és felszólította, hogy az irodába azonnal jelentkezék.

Kissé megütdött (meglepődött) a sürgős parancson. Hirtelen végig gondolta egész katonai multját, ha vajjon nem követett-e el valami bűnt, de semmi rosszra vissza nem emlékezett.

A szanitéc nógatására gyors lépésekkel megjelent Balázs Elek, aki verses történetét így fejezi be:

„Levevém siphát,
jó napot köszöntem;
Örmester ur parancsára
íme, megjelentem.
Néma lett a szoba,
ahogy szóhoz jutok;
Örmester ur a nevemet
kérdé s hovávaló vagyok?

Én a kérdésekre
kereken feleltem,
Ujrakérdé örmester ur,
hogy most honnan jöttem?
— Vitéz örmester urnak
alásan jelentem,
Az átkozott Doberdóról
épp tegnap érkeztem.

Nagyot nézett örmester ur
bágyadott szemembe,
— Jó öregem, maga halott!
hogyan került ide?!
Május hetedikén
magát eltemették,
Egy cugsfűhrer s két káplár
hozzánk jelentették...

— Itten vannak jó öregem
a halotti akták,
Hogyha ma nem érkezik,
holnap meg is kapják...
— Igen, kalandos volt
nagyon az életem,
De ki fejkereszttem írta,
azzal már beszéltem!

— Tizenhat levélben
írták családomnak,
Férje hős-halált halt
brisloki csatába...
Mikor elbeszéltem
velem történeteket,
Mindenki habozott
és nagyokat nézett.

Előveve örmester ur
egy szivaros dobozt,
Cigarelosz-szivarokat
a markomba nyomott.
— Tessék jó öregem,
hát csak gyújtson rája,
A maga történetének
sem sok vala párja...

Szépen megköszöném
az adott szivarat,
Búcsuzásul egyszer
meghajtam magamat.
Szánakozó szemmel
kísérének engem,
Mit szenvedett szegény —
Istenem, Istenem!...

Székelyföldi hőseink.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hőseink a hadügyminisztérium vezetéség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXXXII.

Illyés Ferenc tizedes 2 gye. 4 sz. Hszvm. Gelencze 1885 ms.

Jankó György 2 gye. 1 sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1887, meghalt 1915 június 15.

Kakas János 2 gye. 9 sz. Hszvm. Réty 1889 ms. — Kaluger János 21 népfgye. Tavm. Mikes 1873 hadifogoly (Oroszország). — Kapus József fővadász 3 zászlóalj 1 sz. Marostvm. Görgényszentimre 1884, meghalt 1915 aug. 6—19. — Kászoni István 2 gye. 10 sz. Hszvm. Lemhény 1887, meghalt 1915 június 6. — Kellán József 2 gye. 1 sz. Hszvm. Sepsiköröspatak 1890, meghalt 1915 június 6. — Kira László 21 népfgye. Tavm. Felsővidra 1874 hadifogoly (Oroszország). — Kondrea János 21 nfgye. Tavm. Fekete völgy hadifogoly (Astrachan, Oroszország) — Kopli Mózes 21 hgye. Tavm. Alsó-jára 1889 hadifogoly (Oroszország). — Kora János 21 hgye. Tavm. Felsőpodása 1885 hadifogoly (Troizk, Oroszország). — Kozma Simon 21 népfgye. Tavm. Torda 1878 hadifogoly (Oroszország). — Krecsun János 21 népfgye. Tavm. Csértés hadifogoly (Oroszország). — Krecsun Miklós 21 népfgye. Tavm. Szártos 1878 hadifogoly (Oroszország). — Krencsea Gergely 21 népfgye. Tavm. Aranyosronk 1877 hadifogoly (Oroszország). — Krisán János 21 nfgye. Tavm. Mészke 1878 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Krisán János 21 nfgye. Tavm. Alsódetrethem 1874 hadifogoly. — Krisán Péter pótt. 21 nfgye. Tordaavm. Bikalat 1890 hadifogoly (Oroszország). — Krisán Péter 21 nfgye. 3 sz. Tavm. Csákó 1894 hadifogoly (Taschkent, Oroszország). — Krisán Tódor 21 nfgye. Tavm. Alsó-jára 1875 hadifogoly (Oroszország). — Kuk Miklós pótt. 21 nfgye. Tavm. Aranyospolyán 1888 hadifogoly (Troizk, Oroszország). — Kurtics Demeter 21 nfgye. 10 sz. Tavm. Topánfalva 1885 hadifogoly (Nishnij-Nowgorod, Oroszország).

Lázsa Miklós pótt. 21 nfgye. Tavm. Aranyosfő 1889 hadifogoly (Oroszország). — Löwenberger Sándor 2 gye. 9 sz. Hszvm. Bodola 1888 ms. — Lukács György 2 gye. 9 sz. Hszvm. Keresztvár 1890, meghalt 1915 június 8. — Lup László 21 nfgye. 11 sz. Tavm. Berkes 1881 hadifogoly (Oroszország).

Mark János 21 nfgye. Tordaavm. Csűrűlye 1875 hadifogoly (Tjumen, Oroszország). — Mátyás István József 2 gye. 9 sz. Hszvm. Gelencze 1890 ms. — Mészáros Mihály vadász 3 v. 2 sz. Torda megs. — Mike István 2 gye. 10 sz. Hszvm.

Csomortán 1888, meghalt 1915 június 10. — Mikola Bálint 2 gye. 1 sz. Mikóujfalu 1888 ms. — Mojsze János 21 hgye. Tavm. Hesdát 1884 hadifogoly (Oroszország). — Molnár Mihály 2 gye. 12 sz. Hszvm. Kézdiszentkatolna 1889, meghalt 1915 június 3. — Morkán Mihály pótt. 21 nfgye. 12 sz. Tavm. Fekete völgy 1891 hadifogoly (Oroszország).

Nagy Ferenc egyévi önk. c. tizedes 2 gye. 15 sz. Hszvm. Nagybeczon 1883 hadifogoly. — Nagy Mihály őrzető 21 hgye. Tavm. Torda 1882 hadifogoly (Oroszország). — Nikora János 21 nfgye. Tavm. Nagylupsa 1878 hadifogoly (Oroszország). (Folytatjuk.)

Régi székely adomák.

Írta: lengyelfalvi Bárány Orbán Ottó.

9. Az aprópénz és a pókhasu adótárnok.

Az 1848—49-iki szabadságharc lezárása után, osztrák hivatalnokok kerültek az országba. Székelyudvarhelyre egy pókhasu cseh atyafi jutott adótárnoknak.

Az adóhivatal helyisége ott volt, ahol most a Florián Bogdán és Fia kereskedése van, a Kossuth Lajos utca bal szegletén.

Ez a ház előbb a Gróf Mikó családe volt. Hidvégről jött jobbágyok hordották össze az anyagát. Később Mikes Benedek a feleségével hozományul kapta, miután a felesége Gróf Mikó leány — Gróf Mikó Imre édes testvére — volt. Azután a Mátyus-család birtokába került a telek és azoktól szerezgette meg Florián.

Egyik délután a lengyelfalvi adószedő bejön hozzám és arra kéri, hogy ha másnap bemegyek Székelyudvarhelyre, a begyűlt adópénzt vigyem el és helyette az adóhivatalhoz fizessem be.

Én e kérésnek szívesen tettem eleget. Reggel aztán az okmányokat és a pénzt behozta hozzám. Volt papír pénz is, de egy zacskóba 30 forint mind apró krajcár gyűlt össze.

A pénzzel beállítottam az adóhivatalba. A pókhasu cseh tárnoknak jó napot kívántam; ő pedig a szívélyes üdvözlétemre így felelt:

— No, mit hoztál?

— Adópénzt, nagyságos ur — mondom én.

— Honnét? — kérdi ő.

— Lengyelfalváról — feleltem én.

— No, számold meg — mordult felém a pókhasu cseh.

A papiros pénzt kiraktam az asztalra. A krajcárokkal tele zacskót pedig kioldottam. Mikor a cseh az aprópénzt meglátta, dühbe gurult. Fogta a zacskót és tartalmát kiszórta a földre. Nekem pedig azt parancsolta, hogy szedjem fel.

— Vak apád felszedi — szóltam én. Ha elszórtad, szedd is fel.

— No, szedd fel! — rivalt rám újból a pókhasu.

— Fel-apád, ebadta cseh pimaszal — feleltem én s azzal ott hagytam.

Horváth Albert volt Udvarhelyvármegyében a főkerületi biztos. Az irodája fenn az emeleten volt. Felmentem és elpanaszoltam, hogyan bánt velem az osztrák

Horváth a szolgát leküldötte a tárnok után s felhívatta. Alaposan összeszidta és megrendelte, hogy az elszórt pénzt azonnal szedesse össze s vegye be.

Mikor később mentem, a pénz nagyrésze már össze volt szedve s maga a pókhasu cseh is a kefesepróval hajtotta össze az akkor a mainál sokkal természetesebb krajcárokat.

Majd összeszámolta a pénzt és nyugtázta a beszolgáltatott összeget.

— Ugy-e megmondottam, hogy a pénzt ma összeszeded? Isten áldjon meg! — bucsuztam a még mindig dühös, de már nem gorombáskodó cseh atyafitól, távozóban.

SZÉKELY GAZDA.

A hororódalmási barlangtrágya.

— Szakértők véleménye, vizsgálatok után. —

A háborus műtrágyagyártás sok nehézséggel jár hazánkban. Ezek a nehézségek utalták, vagyis kényszerítették rá szakembereinket, hogy minden feldolgozható anyagot felkutassanak az ország határán belül. Így végre rá került a sor a hororódalmási csepkőbarlang talajának szaksterü megvizsgálására is. E vizsgálatok után már mint teljes tényről írhatok e barlangtalaj trágyaértékéről.

A szakkörök legalább is tizszer ekkorának gondolták a barlangtalaj mennyiségét, de megállapították, hogy csak 5—600 vagon barlangtalaj van a hororódalmási barlangban. Denevér guanó kevés, igen csekély. A talaj tömegét állati csontok és testrészek hulladéka képezi 12—30 százalékos foszfáttartalommal, általában 18 százaléknak lehet venni a barlangtalaj teljes foszfát-trágya értékét, ami igen jelentékeny mennyiség.

Az érdeklődő szakkörök a csekély 5—600 vagon mennyiséget nem tartják érdemesnek arra, hogy kiaknázására nagyobb befektetéseket létesítsenek. Még a drótkötélpálya fölállításához is legalább 3,000 vagon barlangtalaj hasznosíthatása szükséges, kevesebb anyagért nem érdemes az üzlet.

Ebből pedig az következik, amit én az almási barlangról már írtam: ez az érték nem megy ki a megye határából, még a környékből sem, hanem ott értékesíthető a barlanghoz közelebb fekvő földeken, kaszálókon.

Szinte jól esik ezt a tudósítást közölni székely véreimmel, mert tudom, hogy a trágyázásra a hororódmenti mezők is rá szorulnak és

onnan a trágyafélét eladni: egy a rablógazdálkodással.

Ezek után a szaksterü vizsgálatok után pedig a mostani nehéz viszonyok között a környék lakóinak a hororódalmási barlangtalajt trágyázásra föl nem használni: élehetlenség. Becsüljük meg, amit az Isten nekünk adott!

Budapest, 1916. július 22.

Péterfy Tamás.

„Székely vasútat.” a székelyeknek!

HIREK.

— **A király ajándéka.** Mint Marosvásárhelyről írják: a király Adorján Márton székelysárdi gazdának, akinek nyolc derék fia küzd, a különböző harctereken, saját monogrammjával ellátott ezüst órát és 500 K-át küldött legfelsőbb elismerése jeléül.

— **82-esek előléptetése.** A király Ő Felsége Bricht Sándor tart. hadnagyot — főhadnagynak; Rottenary Albert ezredes Framko Imre Pál egyévi önkéntest — tart. hadapródnak; Botár Árpád és Kovács Antal egyévi önkénteseket — címz. őrmestereknek; Jakab Mihály, József Lajos, Pfeiffer József, Incze Zoltán, e. é. ő. őrvetetőket, Vas Gáspár, Almási Sándor, Német Armand, Pakó Mihály e. é. ő. c. őrvetetőket — e. é. ő. őrvetető, c. tizedeseknek; Eigel Mihály és Noll Dezső e. é. ő. őrvetetőket — e. é. ő. tizedeseknek; Becze József tizedes, c. szakaszvezető — valóságos szakaszvezetőnek; Strull Adolf őrvetető, c. tizedest — tizedes, c. szakaszvezetőnek; Deák Mózes, Csibi Péter őrvetetőket, Barabás József őrvetető, c. tizedest, Schejbal János népf. gyal. c. tizedest — valóságos tizedeseknek; Csiszér József őrvetető — őrvetető, c. tizedesnek; Sajgó Ferenc, Győrfi Gyula népf. gyalogos — őrvetetőknak; Bálint Lajos, Szőke Antal, Csorba Mózes, Lengyel Balás, Watiz János gyalogosokat — címz. őrvetetőknak léptette elő.

— **Az országban Torda az első,** ahol ez év ősztől földgázzal fűtenek és főznek. A Tordavárosi Földgáz Részvénytársaság berendezése ugyanis teljesen elkészült. A vállalat most bocsátotta a fogyasztó közönség rendelkezésére azt a szerződést, amely mellett a gázszolgáltatást vállalja. A belső házi vezetéket, a fűtő- és főzőkészüléket és a már meglévő kályha- és tüzhelyátalakítást maga a vállalat készítteti el és a földgázát a fogyasztóknak úgy adja át, hogy minden további nehézség nélkül használható legyen. A belső beruházás költségét a fogyasztó viseli, aki ezt 6 százalékos kamatozás mellett tíz éves amortizációval is törlesztheti. A főcsővezeték és a gázmérőig szolgáló csatlakozó vezetékek összes beruházó- és főtartó költsége viszont a részvénytársaságot terheli. A fogyasztott földgáz árát köbméterenkint 10 fillérben állapították meg. Tekintve azonban, hogy a háboru alatt a gázmérőóra beszerzése akadályba ütközik, a gázfogyasztás díját a valószínű fogyasztás mértéke alapján átalányban állapították meg. Egy szoba és konyháért a fogyasztó fizet 156 koronát a fogyasztásért, 48 koronát a belső berendezés törlesztéséért, tehát évenként összesen 204 koronát; két szoba és konyha után 246 koronát, illetve 60 koronát, összesen 306 koronát; három szoba után 330, illetve 78 koronát, évenként összesen 408 koronát; öt szobás lakásért 448, illetve 120, összesen 600 koronát; hétszobás lakásért 600, illetve 144, összesen 744 koronát. A gázkályhával felszerelt fürdőberendezés fogyasztásáért évenként 24 koronát követel külön a társaság. Irodahelyiségekért 90 köbméteren alól 60 koronát, minden további megkezdett 90 köbméterért 30 koronát kell fizetni. Az átalányösszegek megállapításánál egy szoba gázfogyasztására nézve évenként 200 napot és naponta 6 órai fűtést tételeztek föl, tehát egy évre szobánként 60 koronát vettek számításba, a mely összegből minden fűtőnapra 30 fillér jut.

— **Kinevezés és áthelyezések.** A király Dr. Pattantyus Ábrahám János marosvásárhelyi törvényszéki jegyzőt a csikszeredai ügyészséghez alügyésznek nevezte ki. A földmivelügyi miniszter Krajcsovits Ferenc főerdőmérnököt Görgényszentimrére szakiskolai igazgatónak, Tamás János erdőmérnökgyakornokot a csikszeredai áll. erdőhivatalhoz, az igazságügyi miniszter Sebő Gusztáv csikszeredai járásbírói telek-könyvvezetőt a balatonfüredi járásbíróshoz helyezte át, Dr. Szabó Jenő marosvásárhelyi törvényszéki jegyzőt pedig állásában véglegesítette.

— **Az őszi gabona árát** Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Torda-nyos- és Udvarhelyvármegyék s általában az erdélyi részek területére a kormány megállapította. E szerint a buza ára július 16-tól dec. 15-ig 42 K, dec. 15-ike után 38 K, rozs és kétszeres 34 és 31 K, az árpa pedig 32 és 29 K métermázsánként.

— **Nyilbános köszönet.** A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es gyalogezred II. pót századának parancsnoksága alatt jelzetteknek hálás köszönetet mond szíves gyűjtésükért, mely által a hős 82-es rokkantak pénztárának alapját nagy arányokban növelték: Tiszti étkezde 156 K 94 f, Pionier Abteilung 144 K 20 f, Barkóczy Albert 113 K 69 f, II. Pót század ruhatára K 69 33, II. Pót század kenyérraktára K 75 07, Székelyudvarhely város pénztára K 50 08, Gyertyánffy Gábor Ut. K 24 38, Baraktábor élelmezési raktára K 22 07, Udvarhelymegyei takarékpénztár K 17 97, Kun Béla 11 97, Persián J. K 10 20, Apolló, mozgósínház K

10—, Papp Zakor Endre K 9 80, 82-es ezred zenekara K 9 20, Jakab Gyula K 8 62, Zászlóalj iroda K 8 28, Farkas és Forró K 7 20, Állomáspar. K 6 89, Hann József K 6 87, Florián Bogdán K 7 36, Bagó Gyula K 6 79, Fernengel Gyula K 6 74, Hirsch Rudolf K 5 06, Hermann Albertné K 1 77. A székelykereszturi adakozás alapján Pálffy Jenő főszolgabíró által eddig 214 K 02 f küldetett be a századparancsnoksághoz.

— **Az ötödik német hadikölcsön** szeptemberre leendő előkészítése megkezdődött.

— **Tanerők áthelyezése.** A válás és közoktatásügyi miniszter Intze István székelyudvarhelyi áll. főreáliskolai rendes tanárt a brassói áll. főreáliskolához, Halmágyi Samu dícsőszenmtártoni áll. polg. isk. tan. jelenlegi minőségében a gyergyóalfalui áll. polg. iskolához az igazgatói teendők ideiglenes ellátásával kapcsolatosan, Sebestyén Ernő gyergyóalfalui áll. polg. isk. tan. további szolgálatára a békéscsabai áll. polg. fiúiskolához, Reuter Mariska kézdivásárhelyi áll. polg. isk. tan. nőt jelenlegi minőségben a móri áll. polg. iskolához, Barabás József körmendi áll. polg. isk. tan. a dítrói áll. polg. iskolához, Klacsó Győző áll. polg. isk. tan. a gyergyóalfalui áll. polg. iskolától a nagytaplócányi áll. polg. iskolához, Jancsó Mihály kézdivásárhelyi áll. polg. isk. tan. és Pathy Mária tan. nőt a körmendi áll. polg. iskolához, Kajtár Károly gyergyóalfalui áll. polg. isk. tan. a zilahi áll. s. közs. polg. fiúiskolához, Berka Aurélia dítrói áll. polg. isk. tan. nőt a belényesi áll. polg. leányiskolához, Pavetich Manó körmendi áll. polg. isk. tan. a kézdivásárhelyi áll. polg. iskolához, Csanády Margit székelyudvarhelyi áll. polg. isk. tan. nőt a beregszászi áll. polg. leányiskolához, Polyakovich Viktoria tordai áll. polg. isk. tan. nőt pedig a kismartoni áll. polg. iskolához helyezte át.

— **Az Agrár Jótékonyasága.** Székelyföldi rokkant hőseink becsületes munkára nevelésére iskolát létesítenek Székelyudvarhelyt. Az alapítók közadakozásból gyűjtik, mert ezt a fontos intézményt — még ha kolduljuk is az arravaló összeget — okvetlenül létesíteni kell — a rokkant székely hősök jövőjének biztosítására. Így gondolkozott az Agrár Takarékpénztár marosvásárhelyi központja is, midőn a székelyudvarhelyi fióktintézet vezetőjének: Vértess Simon központi tisztviselőnek előterjesztésére 1000 K, azaz Egyezer koronát adományozott e nemzetvédő, hazafias célra.

— **Törökbuza-olaj.** Melega János orosházi malomtulajdonos az általa feltalált eljárással, gépi erővel ki tudja választani a kukorica szemében levő olajtartalmu csirát a szem őrlésekor a lisztből és ebből oly tiszta, jóízű olajat állít elő, amely nemcsak ipari célokra, hanem étkezésre is kiválóan megfelel. A derék

magyar 20--22 éves tapasztalatait ingyen bocsátja az államnak rendelkezésére s mint hire van, nagyobb királyi kitüntetésben fog részesülni. Az eljárás nagyon egyszerű s bármelyik malom utána csinálhatja és ezzel meg lesz oldva a tengeri liszt eltarthatóságának nagyfontosságú kérdése is.

— **A kenyér** — mint legelső szükségletünk — beszerzése, igen sok nehézségbe ütközött nemcsak az első, de a második világháborús esztendőben is. A Haditermény Részvénytársaság az egész országból Budapestre gyűjtötte a gabona nagyrészét és onnan osztotta szét ismét az egyes vármegyékbe. Ez a fölösleges gabonautaztatás jövőre nem fogja lekötöni vasutvonalainkat, melyek egyébként is tulvannak terhelve. Mint örömmel értesülünk — az Agrár takarékpénztár Marosludasi Mezőgazdasági Termény- és Áruraktára a Haditermény Részvénytársaságtól megbízást nyert, hogy az erdélyi részekben a mezőgazdasági terményeket bevásárolja és raktározza. Ennek az lesz az üdvös következménye, hogy ami gabonánkat itthon kapjuk és nem kell heteket várni a kenyérmagvak visszaérkezésére. Léczfalvi Bodor Pál vezérigazgató ez akcióval a Székelyföld háláját ismét kiérde-

melte, a mint az Agrár Takarékpénztár folyton a közszükséglet útján tartja hatalmas kezét minden irányban. Ezek az emberek — úgy látszik — dolgoznak és pedig magas kválitásu szellemben, a székelység viszonyainak megfelelő éberséggel, liktető erővel. Nem is fuladoznak most sem a betétek terhei alatt; noha a közönség szilárd bizalma ontja betétjeit úgy a központ, mint összes fiókjaihoz. De nem ülnek ám a pénzen, mert tudnak vele bánni az arra hivatott, kellő üzleti leleménységtől áthatott derék tisztviselői, élükön agilis vezériükkel. S ez úgy a közjónak, mint a hatalmas intézetnek dicséretre nem szoruló előnyére válik.

— **Rumot és likört** szept. 1-től kezdve iparszerűen csak pénzügy igazgatósági külön engedél mellett szabad előállítani.

— **A „csoda pók”** Székelyudvarhelyre érkezett. Véletlenül 2 drb folyószámú jegyet láttunk; a 60 filléres 04422 és a 40 filléres a 02220 számot viseli. Ezek együttes pénzértéke 3541 K 20 f. Ugy látszik — nincs drágaság és nem is olyan rossz üzlet az a „csoda pók”-ság az „impressáriók”-nak... Hogy aztán a mai felvilágosultnak hirdetett korban is hiszékeny publikum, mi hasznát látja a „pók”-olásnak!? Ez előttünk — a csoda...

Julius 30.

Szive hozzánk vonzá
művészi nagy lelkét,
Petőfi ünnepén
áldozta fel éltét.
Maga is költő volt —
a dicső tragika,
Örökre sirba szállt —
derék Kovács Gyula.

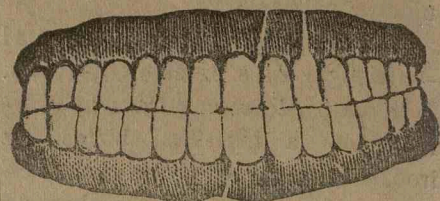
Mennydörgő hangjával
 eget-földet megráz,
Ünnepelő sereget
leköt, porig aláz.
Félistenek, hősök —
sirhantjára mutat,
Szilaj lelke, teste
égben keres utat!...

Megtalálta párját,
lánglelkű költőjét,
Kinek emlékéért
od'adta életét...
Segesvári sikon,
Turulos oszlopnál,
Imádságos lelkünk
Istenhez fel-felszáll.

Góbé.

Nyomatatta és kiadja **BETEGH PÁL**
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Fogászati műterem

Springer M.
Brassó, Lóplác 10. sz. l. em.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **műtermemet áthelyeztem** a fenti cím alá. Végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket u. m.: mindenféle **fogtömést** (plombálást) és **fogcseinálást**.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül. Ugyisint **arany foglalat** vagy **platinával** is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpaddalás nélkül, valamint a szájból ki nem vehető. Nem jól illő fogsorok átalakítását is.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítek.

Fog- és gyökérhúzást a legkényelmesebb bánásmód mellett eszközölök.

Kiváló tiszlettel:
SPRINGER M.

áll. vizsgázott fogtechnikus.

Könyv-, zenemű-, papir-,
író- és rajzszerkeszkedés,
könyvnyomda és újság-
kiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marostorda-,
Tordaaranyos- és Udvarhely-
vármegyék független székely ér-
dekű újsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „**Székelyország**” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-

hivatala **Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám** (saját ház).

A székelyföld
legnagyobb nyomtatvány-
raktára!

Elkészít mindenféle
községi, körjegyzői,
egyházi, tanügyi, ügy-
védi, végrehajtói és
mindenféle magánügyi
nyomtatványokat és
állandóan raktáron
tartja.

Vidéki megkeresésre
azonnal válaszol. Költ-
ségjegyzékkel díjtalanul
szolgál.

Telefon szám 15.

**Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek,
plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok,
névjegyek, eljegyzési és esküvői kár-
tyák, meghívók, körlevelek és gyászje-
lentések a legrövidebb idő alatt esinos
kivitelben a legolcsóbb árak mellett ké-
szülnek.**

**Keresek egy jóra való, szorgal-
mas fiút nyomdász tanulónak.
Reál- vagy polgári iskolai két osztályt,
avagy algimnáziumot végzettek előny-
ben részesülnek.**

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzlet-
lelke! Hirdetés nél-
kül nincs üzlet! Hir-
dessen a „Székely-
ország”-ban és üz-
letében okvetlen
lendületet fog ta-
pasztalni.

Hirdetések díjsza-
bás szerint. A „Szé-
kelyország” meg-
jelenik minden va-
sárnap. Előfizetési
ára egy negyedévre
2 K 50 f. Egyes
szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint ál-
landó házi orvós 3 K
kapható e lap kiadó
hivatalában.